

مروری بر

جشنواره‌های فیلم فجر

نهمین جشنواره فیلم فجر همزمان با هفدهم فجر - ۱۲ تا ۲۲ بهمن با تفسیری در اجرا و افزودن بخشهایی جدید، برگزار شد و با چشمپوشی از نقاط ضعفش مانند سانسهای بیش به عنوان یک رویداد مهم فرهنگی، دیگر فعالیتهای هنری را در مدت برگزاری خود تحتالشعاع قرار داد و به عنوان یک رسانه فرایندی ارتباطی را با جماعت علاقمند به هنر و به طور خاص علاقمند به سینما ایجاد کرد. اسامی تلاش در بین‌المللی کردن فیلمهای اول و دوم و اختصاص بخشی از جشنواره به سینمای زن، همچنین گام نهادن به سینمای فیلمسازان به عرضهای پیچیده چون «هشج»، یکی دیگر از ویژگیهایش بود که بحثهای مخالف و موافق بسیاری را برانگیخت. به همین بهانه بی آنکه ویژگیهای مثبت ویا کاستیهای جشنواره نهم را انکار کنیم، نگاهی آماری به ۹ جشنواره فیلم فجر داریم که از سال ۶۱ تاکنون همه ساله روزهای بهمن را با ایجاد حرکتی در سینما به علاقمندان این وسیله ارتباطی جذاب پیوند می‌زند. بررسی تحلیلی این جشنواره را به مجالی دیگر می‌گذاریم.

اولین جشنواره فیلم فجر

اولین جشنواره فیلم فجر از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ماه ۱۳۶۱ در هفت سینمای تهران برگزار شد و عمدتاً برپایی این جشنواره به شکل بین‌المللی به دلیل پاسخگویی به تبلیغات منفی امپریالیسم خبری بود که شرایط انقلابی ایران را ضد هرگونه رشد هنری توصیف می‌کرد.

این جشنواره در بخشهای مختلف: «مسابقه»، «چشم‌انداز سینمای کوبا»، «سینمای ایتالیا از نئورئالیسم تا امروز»، «سرخ پوستان و سیاه‌پوستان در سینما»، «سینمای کودکان و نوجوانان»، «سینمای ایران پس از انقلاب اسلامی» و «بخش ویژه» برگزار شد.

برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۸۰ هزار نفر از فیلمهای نخستین جشنواره فیلم فجر دیدن کردند. براساس این نظر سنجی:

- ۷۷ درصد تماشاگران جشنواره را مردان و بقیه را زنان و کودکان تشکیل می‌دادند.

- بیشترین درصد تماشاگران را گروههای سنی ۲۹-۱۵ تشکیل می‌دادند و کمترین گروه سنی متعلق به افراد بالاتر از ۳۵ سال بود.

- از نظر سواد کلاسیک ۵۶ درصد تماشاگران دیپلمه بودند و ۲۱ درصد مدارکی بالاتر از لیسانس داشتند.

- افراد با درآمد کم بیشتر از افراد با درآمد بالا از برنامه‌های جشنواره استفاده کردند.

- ۷۸ درصد تماشاگران آموزشی بودن فیلم، ۶۵/۵ درصد هنری بودن و ۳۱ درصد تفریحی بودن فیلم را از خصوصیات یک فیلم خوب دانستند و برخی به چند جنبه اشاره کردند.

- ۸۸ درصد تماشاگران انگیزه حضور خود را در سالتهای نمایش، دیدن آثار ارزنده سینمایی اعلام کردند.

- گروههای سنی کمتر از ۱۵ سال بیشتر از سایر گروهها بر جنبه آموزشی فیلمها تاکید داشتند.

- ۹۳ درصد، برگزاری جشنواره‌های سینمایی را در ایران برای بالا بردن سطح آگاهیهای فرهنگی و انقلابی مفید دانستند.

- ۸۲/۵ درصد تماشاگران اظهار کردند که برگزاری جشنواره فیلم فجر از لحاظ تبلیغات خارج از کشور مفید است.

- در طول برگزاری جشنواره، ۵ شماره نشریه به دو زبان انگلیسی و فارسی منتشر شد.

- ۳۰ درصد تماشاگران محتوای فیلمها را خوب، ۲۲ درصد متوسط، ۱۶ درصد عالی و ۶ درصد بد توصیف کردند.

دومین جشنواره

«اشاعه فرهنگ پر بار اسلامی و انقلابی از طریق سینمایی متعدد و مردمی» هدف برگزاری دومین جشنواره فیلم فجر - ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۲ - اعلام شد.

این جشنواره به صورت داخلی و در دو بخش آماتور و حرفه‌ای برگزار شد. برگزارکنندگان دلیل برگزاری جشنواره را به شکل داخلی توجه به سینمای ایران و تاکید بر تولید داخلی اعلام کردند. آنان مطرح کردند که ابتدا باید در زمینه تولید داخلی به سطح بالایی دست یافت و سپس آن را به صورت بین‌المللی برگزار کرد.

بخش سینمای حرفه‌ای این جشنواره، به برنامه‌های «مسابقه» و «سینمای ایران پس از انقلاب اسلامی» تقسیم شده بود، با هیأت داورانی متشکل از سید محمد بهشتی، مهدی حجت، اکبر عالمی، منوچهر عسگری نسب، مهدی کله‌ر، محمدعلی نجفی و سینا واحد.

فیلمهای بخش مسابقه عبارت بودند از: آوای غیب (سعید حاجی میری)، استماده (محسن مخملباف)، دیار عاشقان (حسن کاربخش)،

می‌رود (ز. فابری)، افسانه چانگ یانگ (ی. رگیوی. و. جان)، سقوط کوندور (س. آلاگون)، سفیر (فریبرز صالح)، پسران و دختران قهرمان (آ)، خون می ماند (ب. پانجف)، روزهای سبز (ا. جدریکا)، خط قرمز (مسعود کیمیایی)، خان اسپاروش (ل. استایکوف)، قلعه پنجم (ب. صابونی)، دنیای بدون آسمان (میرسیادراگان)، سرگ یزدگرد (بهرام بیضایی)، طلوعی به درازای شب (و. مانه کا)، راتاتاپلان - خارج از مسابقه (م. نیکتی) و فرار از زندان سه‌گویی (مانوئل اورپ).

در بخش «چشم‌انداز سینمای کوبا»، ۱۱ فیلم با هدف نشان دادن سینمای مستقل کوبا و عدم وابستگی این سینما به سینمای آمریکا و اروپا نمایش داده شد. «توماس جی‌آلیا»، «سر جیوجیرال»، «مانوئل پروز» و «اوکتاویا کورتازار» از جمله فیلمسازان شرکت‌کننده در این بخش بودند.

بخش «سینمای ایتالیا از نئورئالیسم تا امروز» به عنوان سمبلی از سینمایی، ضدفاشیسم و سینمای فریادگر علیه ظلم و بی‌عدالتی، فیلمهایی را از فیلمسازان بنامی چون «روبرتو روسلینی»، «ویتوریا دسیکا»، «فدریکو فلینی»، «فرانچسکو روزی»، «پیرپائولو پازولینی»، «دامیانو دامیانو» و چند کارگردان دیگر به نمایش گذاشت.

به گفته برگزارکنندگان جشنواره اول، این جشنواره سعی کرد با نمایش فیلمهای بالارزشی در رابطه با سرخپوستان و سیاهپوستان چگونگی هجوم آمریکا را به این دو نژاد، در بخش «سرخ پوستان و سیاهپوستان در سینما» نشان دهد.

تماشاگران چه گفتند؟

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

براساس نظرسنجی دفتر پژوهشها و

شيلات (رضا ميرلوحی)، كيلومتر ۵ (حجت‌الله يفي)، بازرس ويژه (منصور تهراي)، خانه عنكبوت (عليرضا داود نژاد)، پرونده (مهدي صباغ زاده)، حصار (حسن محمدزاده)، رهايي (رسول صدر عاملي)، بازجويي (محمد علي سجادي)، عبور از ميدان مين (جواد طاهري)، دادشاه (حبيب‌الله كاوش)، توبه نصوح (محسن مخملباف)، دو چشم بي‌سو (محسن مخملباف)، تفنگدار (جمشيد حيدري)، نقطه ضعف (محمد رضا اعلامي)، زخمه (خسرو ملكان)، جايزه (عليرضا داود نژاد)، پيك جنگل (حسن هدايت)، گفت به زير سلطه من آييد (داريوش ارجمند)، هيولاي درون (خسرو سينايي) و مرگ سفيد (حسين زندباف).

بخش آماتوري در چند قسمت: مسابقه، بهترينها، يادها و خاطره‌ها، نگاهي به گذشته و بخش ويژه برگزار شد و مرتضی پور اظهري، مجيد جوانمرد، حميد دهقان‌پور و حجت‌الله سيفي، داوران آن بودند.

دکتر خاتمي وزير فرهنگ و ارشاد اسلامي در بخشي از سخنان خود در مراسم اختتاميه گفت که بايد فيلمسازان ما به تقويت تکنیک بپردازند و آن را در خدمت محتوا به کار گيرند. زيرا هر قدر هم محتوا غني باشد، اگر با تکنیک بدی عرضه شود، به آن اندیشه خيانت شده است.

در اين جشنواره لوح زرین بهترین کارگردانی به خسرو سينايي برای فيلم «هيولای درون»، لوح زرین بهترین فيلم کوتاه به «همسرايان» عباس کيارستمي و لوح زرین و جايزه مخصوص هيأت داوران به فيلم «ديار عاشقان» کار حسن کاريبخش اهدا شد، هيأت داوران دومين جشنواره هيچک از فيلمها را به عنوان بهترین فيلم به مفهوم مطلق انتخاب نکرد.

دفتر پژوهشها و برنامه‌ريزي وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي با همکاري اداره کل تحقيقات و روابط سينمايي اين وزارتخانه مانند اولين جشنواره اقدام به انجام بررسياهي کرد که براساس آن ۴۸ هزار و ۷۴۱ نفر از فيلمهاي دومين جشنواره فيلم فجر ديدين کردند. همچنين:

- ۷۶ درصد تماشاگران اشخاص زير ۲۵ سال بودند و ۲۴ درصد سني بيشتري از اين داشتند.
- ۴۰ درصد از تماشاگران داراي ديپلم متوسطه و ۴۵ درصد زير ديپلم و ۱۵ درصد داراي مدرک تحصيلي فوق ديپلم و بالاتر بودند.
- همه زنان پاسخ دهنده باسواد بودند ولي در بين تماشاگران مرد ۱۲ درصد بي سواد وجود داشت.

- دانش آموزان ۲۱/۹ درصد، کارمندان ۱۲/۸ درصد، بي کاران ۹/۳ درصد و نظاميان و سپاهيان ۸/۶ درصد تماشاگران مرد را تشكيل مي دادند.

- در بين تماشاگران زن ۲۳/۷ درصد دانش آموز، ۱۵ درصد خانه دار و ۱۳ درصد

کارمند بودند.

- ۳۰ درصد تماشاگران فاقد درآمد و ۳۵ درصد داراي درآمد کمتر از سي هزار ريال در ماه بودند. ۲۹/۵ درصد هم درآمد بالاي سي هزار ريال داشتند و تنها ۵ درصد داراي درآمد بيشتري از شصت هزار ريال در ماه بودند.
- ۷۶/۲ درصد تماشاگران را شهروندان تهراي و ۲۱/۴ درصد را تماشاگران شهرستاني تشكيل مي دادند.

- ۷۷ درصد تماشاگران بر آموزشي بودن فيلم، ۳۴/۴ درصد بر تفريحي بودن و ۴۴/۱ درصد به جنبه هنري فيلمها تاکيد داشتند.

- انگيزه ۳۳ درصد از تماشاگران ديدين آثار ارزنده سينمايي، ۲۵ درصد مشاهده پيشرفت صنعت سينماي پس از انقلاب و ۹/۸ درصد سرگرمي بود.

- ۸۰ درصد تماشاگران با خريد بليط و ۱۵/۲ درصد با کارت دعوت موفق به ديدين فيلمها شده بودند.

در مقابل اين سوال «که آيا فيلمها سانسور شده است؟»، از ۷۳/۵ درصد جامعه آماري که به اين سوال پاسخ داده بودند، ۳۱/۵ درصد اظهار بي اطلاعي کرده، ۲۶ درصد پاسخ منفي و ۱۶/۱ درصد پاسخ مثبت دادند.

- دو نشريه ۳۶ صفحه‌اي با جلد رنگ و هشت خبرنامه در مدت برگزاري دومين جشنواره منتشر شدند.

سومين جشنواره-۱۳۶۳

هدف سومين جشنواره فيلم فجر-۱۲ تا ۲۲ بهمن ماه ۱۳۶۳- «عرضه و معرفي فيلمهاي باارزش يك سال فعاليت حرفه‌اي و ترغييب و تشويق هنرمندان برگزيده» اعلام شد.

بخشهاي «مسابقه»، «نخستين آثار فيلمسازان» و «سينماي ايران و جشنواره‌هاي جهاني» قسمتهاي مختلف جشنواره را تشكيل مي داد.

فيلمهاي بخش مسابقه عبارت بود از: پاياگاه جهنمي (اکبر صادقي)، پرچمدار (شهريار بخراني)، پيراک (کوپال مشکوه)، پشتازان فتح (ناصر مهدي پور)، تاتوره (کيومرث پوراحمد)، دوله تو (رحيم رحيمي پور)، ريشه درخون (سيروس الوند)، راه دوم (حميد رخشاني)، سردار جنگل (امير قويدل)، سناتور (مهدي صباغ زاده)، همه فرزندان من (زاون فوکاسيان)، فرار (جمشيد حيدري)، کمال الملک (علي حاتمي)، گلهاي داودي (رسول صدر عاملي)، مادر (فتحعلي اويسي)، مترسک (حسن محمدزاده)، مردی که زياد مي دانست (يداله صمدي)، ميلاد (ابوالفضل جليلي) و يار (عباس شيخ بابايي). علاوه بر ۲۰ فيلم بلند يادشده، ۱۹ فيلم کوتاه نيز در بخش مسابقه به نمايش درآمد.

۲۰ فيلم بلند و ۲۰ فيلم کوتاه نيز در بخش «نخستين آثار فيلمسازان» نمايش داده شد.

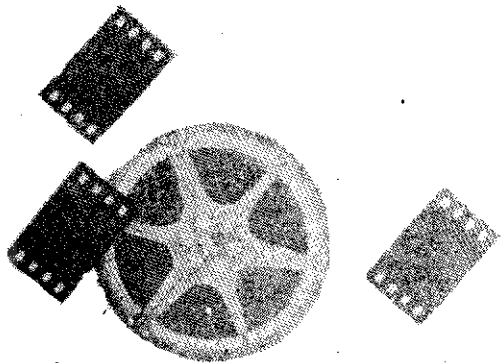
هیأت داوران سومین جشنواره عبارت بودند از: مهندس مهدی حجت، محمد خزاعی، سیف اللهداد، اکبر عالمی و مهندس محمدعلی نجفی. در بین فیلمهای کوتاه، جایزه بهترین فیلم کوتاه به فیلم «آداب بهاری» از علی اصغر آگهبنایی و جایزه ویژه داوران به فیلم «هور دورق» از حمید تمجدی به عنوان بهترین فیلم کوتاه مستند

جایزه ویژه داوران به فیلم «نگاه» از ابراهیم فروزش- به عنوان بهترین فیلم آموزشی- و جایزه ویژه داوران به فیلم «عمو ابراهیم» ساخته امرالله احمدجو- به عنوان بهترین فیلم کوتاه داستانی- تعلق گرفت.

در بخش فیلمهای بلند، جایزه بهترین کارگردانی به یدالله صمدی برای فیلم «مردی که زیاد می‌دانست» و جایزه بهترین فیلم به حسن محمودزاده برای فیلم «مترسک» اهدا شد.

دیدگاه تماشاگران

براساس تحقیق انجام شده از سوی دفتر پژوهشها و برنامه‌ریزی فرهنگی وزارت فرهنگ و

ارشاد اسلامی- با توزیع ۲۰۰۰ پرسشنامه ۷۴/۸ درصد تماشاگران سومین جشنواره، مرد و ۲۵/۲ درصد زن بوده‌اند: یعنی از هر چهار نفر تماشاگر یک نفر زن- بیشترین درصد مردان بین ۲۰ تا ۲۴ سال سن داشته‌اند و بیشترین درصد زنان ۱۵ تا ۱۹ ساله بوده‌اند. و گروه سنی بالای ۴۰ سال تنها ۲/۶ درصد تماشاگران را تشکیل می‌دهد است.

- بیشتر پاسخگویان به پرسشنامه‌ها مجرد بوده‌اند که این نسبت در میان مردان ۷۱/۹ درصد و در بین زنان ۶۳/۸ درصد بوده است. بر همین اساس ۲۶/۴ درصد مردان تماشاگر و ۲۹/۹ درصد زنان متأهل بوده‌اند.

- ۴۲/۲ درصد جامعه آماری تماشاگر مدرک تحصیلی دیپلم داشتند که در زنان این نسبت ۳۷/۱ درصد بوده است. ۱۰/۶ درصد آنان مدرک بالای دیپلم داشته‌اند که در این بین تعداد زنان لیسانسیه ۲ درصد بیش از جامعه مردان بوده است.

- ۲۲/۱ درصد تماشاگران محصل و دانشجوی و ۱۵/۹ درصد کارمند بوده‌اند. ۱۴/۳ درصد شغل آزاد داشته، ۶ درصد بی‌کار، ۹/۹ درصد هنرمند و ۶/۸ درصد ارتشی و سپاهی بوده‌اند.

در بین زنان ۱۳/۸ درصد کارمند، ۴۵/۴ درصد محصل و ۱۱ درصد خانهدار بوده‌اند.

- ۱۳/۴ درصد تماشاگران، از شهرستانها برای تماشای فیلم به تهران آمده بودند که این نسبت در بین زنان تنها ۳/۲ درصد بوده است.

- ۴۷/۹ درصد تماشاگران انگیزه بررسی پیشرفت سینمای ایران و ۳۸/۶ درصد انگیزه دیدن آثار ارزنده سینمایی را برای تماشای فیلمهای جشنواره ذکر کرده بودند. دیدن آثار ارزنده در جامعه زنان اولویت داشته و از درصد ۳۶/۹ برخوردار بوده است و چگونگی سیر پیشرفت سینمای ایران ۲۶/۲ درصد جامعه زنان را تشکیل می‌دهد است.

- انگیزه سرگرمی و گذران وقت ۵/۷ درصد جامعه مردان و ۱۴/۷ درصد جامعه زنان را تشکیل داده بود.

- ۶۳/۵ درصد مخاطبان به فیلمهای داستانی، ۱۶/۴ درصد به فیلمهای مستند، ۷ درصد به فیلمهای نیمه مستند و ۵/۲ درصد به فیلمهای نقاشی متحرک علاقه‌مند بودند.

- ۴۲ درصد پاسخگویان معتقد بودند که فیلم باید دارای جنبه آموزشی باشد، ۳۱/۸ درصد به جنبه هنری، ۹/۲ درصد به جنبه تفریحی و ۱۲/۱ درصد به هر سه مورد اشاره داشتند. جامعه زنان به آموزشی و هنری بودن بیش از مردان اشاره کرده بودند.

- کل تماشاگران سومین جشنواره فیلم فجر ۱۱۰ هزار نفر بوده است.

چهارمین جشنواره

چهارمین جشنواره فیلم فجر از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ماه ۱۳۶۴ در بخشهای «مسابقه»، «مرور یک سال سینمای ایران»، «سینمای ایران و جشنواره‌های حرفه‌ای بعد از انقلاب اسلامی»، «سینمای کودکان و نوجوانان»، «چشم‌انداز سینما در آسیا» و «نمایشهای ویژه» برگزار شد. در چهارمین جشنواره بخش آماتور از سینمای حرفه‌ای جشنواره جدا شد تا به شکل مستقل در قالب جشنواره سینمای جوان برگزار شود. فیلمهای بلند بخش مسابقه چهارمین

جشنواره عبارت بودند از: آتش در زمستان (حسن هدایت)، آنسوی مه (منوچهر عسگری‌نسب)، آوار (سیروس الوند)، اتوبوس (یدالله صمدی)، اولی‌ها (عباس کیارستمی)، بهار (ابوالفضل جلیلی)، بایکوت (محسن مخملباف)- خارج از مسابقه- بلمی به سوی ساحل- خارج از مسابقه- (رسول ملاقلی‌پور)، پدربزرگ (معجد قاری‌زاده)، تشریفات (مهدی فخریزاده)، تنوره دیو (کیانوش عیاری)، توهّم (سعید حاجی میری)، جاده‌های سرد (مسعود جعفری جوزانی)، جستجو در شهر (حجت‌الله سیفی)، خط پایان (علی طالبی)، زنگها-خارج از مسابقه- (محمدرضا هنرمند)، زیرباران (سیف‌الله داد)، کفشهای میرزانوروز (محمد متوسلانی)، گمشده (مهدی صباغزاده)، مادبان (علی زکّان)، مدار بسته (رحمان رضایی) و مدرک جرم (منوچهر حقانی‌پرست).

هیأت داوران متشکل از کمال حاج‌سیدجوادی، محمد خزاعی، مهدی فریدزاده، منوچهر محمدی، جلال رفیع، فرید حاج کریم‌خان و معجد بهمن‌پور لوح زرین بهترین کارگردانی را به کیانوش عیاری برای فیلم «تنوره دیو» اهدا کردند. برخی دیگر از جوایز عبارت بودند از:

- لوح زرین، جایزه ویژه هیأت داوران به فیلم «اولی‌ها» ساخته عباس کیارستمی برای پرداخت عاطفی و زیبا در طرح مسایل تربیتی.

- لوح زرین، جایزه ویژه هیأت داوران به فیلم «بهار» ساخته ابوالفضل جلیلی برای نگاه تازه و لطیف به مسئله جنگ.

- لوح زرین به فیلم «جاده‌های سرد»، با معدل بهترین فیلم به خاطر سلامت در بیان، پیوند تنگاتنگ انسان و طبیعت در زمینه طرح مضمونی ساده و بدیع درباره جوامع روستایی.

- لوح زرین به فیلم «پدر بزرگ» با معدل بهترین فیلم به خاطر توجه شایسته به نهاد خانواده و بیان صمیمانه پیوندهای عاطفی.

- لوح زرین به فیلم «خط پایان» با معدل بهترین فیلم به خاطر طرح مسایل و ارزشهای اخلاقی انسانی در عرصه ورزش.

- لوح زرین به فیلم «اتوبوس» با معدل بهترین فیلم به خاطر طرح ظریف و طنزگونه روابط ملموس یک جامعه روستایی در برخورد با مسایل سیاسی.

یادآوری کنیم که در چهارمین جشنواره فیلم فجر جمعاً ۱۶۷ هزار و ۲۹ نفر، از ۲۱۱ فیلم دیدن کردند. از این تعداد فیلم، ۹۲ فیلم کوتاه و ۱۱۹ فیلم، بلند بودند.

در طول جشنواره چهارم دو جلد کتاب راهنمای جشنواره به زبانهای فارسی و انگلیسی انتشار یافت که حاوی اطلاعات مربوط به برنامه‌ها، فیلمها و ... بود.

پنجمین جشنواره

۲۶۴ فیلم (۱۶۵ فیلم کوتاه و ۹۹ فیلم بلند) در پنجمین جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد

و ۲۲۷ هزار و ۳۵۴ نفر از این فیلمها دیدن کردند.

پنجمین جشنواره به مدت یازده روز - ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۵ - در تهران و در ۲۳ مرکز استان (در هر شهر ۳۹ فیلم: ۲۱ فیلم ایرانی و ۱۰ فیلم خارجی) برگزار شد.

برنامه‌های جشنواره در این دوره از دو بخش: الف) سینمای ایران و ب) در حاشیه جشنواره فیلم فجر تشکیل شده بود. بخش الف) به نوبه خود از دو بخش مسابقه و مرور یک سال سینمای ایران تشکیل می‌شد.

برنامه‌های «مسنظر سینمای سه قاره»، «سینمای کودکان و نوجوانان» (سینمای دهه هشتاد، چشم‌انداز سالهای دور) و «نمایشهای ویژه»، برنامه‌های بخش «در حاشیه» جشنواره بودند. در بخش سینمای ایران، جشنواره فیلم برای اولین بار اقدام به برگزاری یک نمایشگاه از پوسترهای سینمایی کرد که جنبه مسابقه‌ای نیز داشت.

فیلمهای بلند بخش مسابقه عبارت بودند از: دزد و نویسنده (کاظم معصومی)، گذرگاه - خارج از مسابقه (شهریار بحرانی)، اتاق یک (رحیم رحیمی پور)، بی‌بی چلچله (کیومرث پوراحمد)،

تیرباران - خارج از مسابقه (علی اصغر شادروان)، طلسم (داریوش فرهنگ)، روزهای انتظار (اصغر هاشمی)، میهمانی خصوصی (حسن هدایت)، تصویر آخر (مهدی صباغزاده)، دستفروش - خارج از مسابقه (محسن مخملباف)، ترنج (محمد رضا اعلامی)، کلید (ابراهیم فروزش)، رابطه (پوران درخشنده)، پرواز در شب (رسول ملاقلی پور)، شب کزدم (کیانوش عیاری)، حریم مهرورزی (ناصر غلامرضایی)، ناخدا خورشید (ناصر تقوایی)، هویت (ابراهیم حاتمی کیا)، خانه دوست کجاست؟ (عباس کیارستمی)، شیر سنگی (مسعود جعفری جوزانی)، اجاره نشین‌ها (داریوش مهرجویی)، دست‌نوشته‌ها (مهرزاد مینویی)، گزارش یک قتل (محمد علی نجفی).

هیات داوران این دوره عبارت بودند از: محمد خزاعی، منوچهر عسگری نسب، محمد باقر کریمیان منوچهر محمدی و سید عطاءالله مهاجرانی.

در این دوره عباس کیارستمی به عنوان بهترین کارگردان برگزیده شد و جایزه ویژه

هیات داوران نیز به فیلم خانه دوست کجاست؟ (عباس کیارستمی) تعلق گرفت و «پرواز در شب» از رسول ملاقلی پور فیلم برگزیده جشنواره شد.

ششمین جشنواره

«مسابقه»، «مرور یک سال سینمای ایران»، «سینمای کودکان و نوجوانان»، «نمایشهای ویژه»، «سینمای غیرمتعهدها»، «نمایشگاه پوسترهای سینمایی و آنونس» و «امید، ایثار، دنیای آندری تارکوفسکی» هفت بخش ششمین جشنواره فیلم فجر بود که در هشت سینمای تهران به نمایش گذاشته شد.

۲۳۸ فیلم و آنونس در یازده روز - ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۶ - در ۴۷۷ سانس به نمایش درآمد. ۴۶ فیلم بلند و ۳۹ فیلم کوتاه در دو بخش «مسابقه» و «مرور یک سال سینمای ایران» به معرض تماشا گذاشته شد و در بخش مسابقه آنونس، ۴۶ آنونس مورد ارزیابی قرار گرفت.

در بخش جنبی تماشاگران شاهد نمایش ۶۳ فیلم بلند و ۴۴ فیلم کوتاه خارجی از سی‌وسه کشور جهان بودند.

نمایش پوسترهای سینمایی، نمایشگاه جنبی جشنواره بود که بیست پوستر در قسمت مسابقه و بیست پوستر در بخش مرور، به تماشا گذاشته شد. بخش «طراحان ایرانی و فیلمهای خارجی» و «مرور بر آثار طراحان سینمای لهستان» بخشهای مختلف این نمایشگاه بودند.

آمار نشان داد که تا پایان روز نهم ۲۳۳ هزار و ۳۰۴ تماشاگر از فیلمهای جشنواره دیدن کردند و دشواریهای ناشی از کمبود مواد اولیه، به گفته دست‌اندرکاران باعث شد تا اجرای جشنواره فیلم همزمان در مراکز استانها انجام نشود.

هیات داوران ششمین جشنواره که عبارت بودند از: سید محمد بهشتی، محمد خزاعی، کریم زرگر، محمد باقر کریمیان و مهندس محمد علی نجفی، جایزه بهترین کارگردانی را به کیانوش عیاری برای فیلم «آنسوی آتش» اعطا کردند. این هیات برای معرفی بهترین فیلم به مفهوم مطلق به اکثریت آرا دست نیافت، ولی به دو فیلم «پرندۀ کوچک خوشبختی» و «کانی مانگا» جایزه ویژه تقدیم کرد.

هفتمین جشنواره

فخرالدین انوار معاون امور سینمایی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسم اختتامیه هفتمین جشنواره فیلم فجر، این جشنواره را چنین تشریح کرد:

«سینمای ایران با ۸۷ فیلم جدید (۵۳ فیلم بلند، ۳۴ فیلم کوتاه و میان مدت)، کارنامه خود را از فجر ۶۶ تا فجر ۶۷ در هفتمین جشنواره فیلم فجر عرضه کرد. ۲۶ کشور جهان با مجموع ۱۷۶ فیلم شامل ۱۰۲ فیلم بلند و ۷۴ فیلم کوتاه هفتمین جشنواره فیلم فجر را تکمیل کردند.

REVIEW
OF
IRANIAN
CINEMA

مرور

خارج از مسابقه

OUT OF COMPETITION

هشتمین جشنواره

هشتمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۸، با هدف عرضه و معرفی فیلمهای باارزش یک سال فعالیت فیلمسازی و تشویق هنرمندان برتر در دوبخش ویژه سینمای ایران و سینمای بین‌المللی برگزار شد.

برنامه سینمای ایران شامل بخشهای «مسابقه»، «خارج از مسابقه»، «مرور یک سال سینمای ایران»، «نمایشگاه پوسترهای سینمایی و عکس» و «چشم‌انداز» «نمونه فیلم» (آنونس) و برنامه‌های سینمای بین‌المللی شامل قسمتهای «جشنواره بین‌المللی کودکان و نوجوانان»، «جشنواره جشنواره‌ها» و «نمایشهای ویژه» بود.

در هشتمین جشنواره کشورهای ایتالیا، مجارستان، لهستان، ترکیه، فرانسه، سوئد، چین، چکسلواکی، شوروی، آلمان غربی، آلمان شرقی، دانمارک، سوئیس، پاکستان، هند، ژاپن، کوبا، رومانی و ایران شرکت داشتند.

هیأت داوران جشنواره عبارت بودند از سیف‌الله داد، فرهاد صبا، منوچهر عسگری نسب، هوشنگ کامکار و محمدباقر کریمیان.

فیلمهای بخش مسابقه سینمای ایران از این قرار بود: در جستجوی قهرمان (حمیدرضا آشتیانی)، هامون (داریوش مهرجویی)، عبور از غبار (پوران درخشنده)، کلوزآپ، نمای نزدیک (عباس کیارستمی)، آخرین پرواز (احمدرضا درویش)، باغ سید (محمدرضا اسلاملو)، زیربامهای شهر (اصغر هاشمی)، مهاجر (ابراهیم حاتمی کیا) مرگ پلنگ (فریبرز صالح)، ساوالان (بدالله صمدی)، دل نمک (امیر قویدل)، جستجوگر (محمد متوسلانی) - دندان مار (مسعود کیمیایی)، ریحانه (علیرضا ریسیان)، پول خارجی (رخشان بنی‌اعتماد)، تمام وسوسه‌های زمین (حمید سمندریان)، ای ایران (ناصر تقوایی)، مادر (علی حاتمی)، بچه‌های طلاق - خارج از مسابقه - (تهمینه میلانی) و مشق شب - خارج از مسابقه (عباس کیارستمی).

هیأت داوران در بخش مسابقه سینمای ایران، سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی را به داریوش مهرجویی کارگردان فیلم «هامون»، سیمرغ بلورین بهترین فیلم را به ابراهیم حاتمی کیا کارگردان فیلم «مهاجر» و جایزه ویژه خود را به عباس کیارستمی کارگردان فیلم «کلوزآپ» اهدا کرد.

نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر - ۱۳۶۹

نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر نیز با هدف عرضه و معرفی فیلمهای باارزش یک سال فعالیت فیلمسازی در دوبخش ویژه سینمای ایران سینمای بین‌المللی برگزار شد.

فیلمهای سینمای ایران در بخشهای «مسابقه»، «خارج از مسابقه»، «سینمای ایران»، «۱۳۷۰»، «سینمای زن»، «نمایشگاه پوسترهای سینمایی و عکس» و «چشم‌انداز

با ۵ فیلم بلند و ۲۵ فیلم کوتاه.
۱۲- بخش نمایش فیلمهای کم‌مدی، با ۷ فیلم بلند و ۱۱ فیلم کوتاه و میان مدت.

۱۳- بخش نمایش فیلمهای اول کارگردانان جدید ایران، با ۲۲ فیلم.

۱۴- بخش چشم حقیقت، با ۱۰ فیلم بلند و ۱۲ فیلم کوتاه خارجی.

۱۵- بخش فیلمهای «سرگتی پاراجانوف»، با ۴ فیلم.

۳۷۵ هزار و ۹۰۵ نفر تماشاگر فیلمهای جشنواره بوده‌اند.

نظر به اهمیت فرهنگی و اقتصادی مواد تبلیغی فیلم، بخش مسابقه در چهار زمینه آنونس (نمونه فیلم)، اعلان دیواری و عکس و تیتراژ نیز به اجرا درآمد که تعمیم یافته رشته‌های مواد تبلیغی از جشنواره ششم است.

یکی از ویژگیهای بارز این جشنواره، بین‌المللی کردن آن در بخش فیلمهای کودکان و نوجوانان بود. هیأت داوران هفتمین جشنواره فیلم فجر محمدرضا بهزادیان، سیف‌الله داد، فرهاد فخرالدینی، ابراهیم فروزش و محمدباقر کریمیان بودند که سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی را به آقای محسن مخملباف کارگردان فیلم «بایسیکل‌ران»، جایزه بهترین فیلم را به مسعود جعفری جوزانی برای فیلم «در مسیر تندباد»، سیمرغ بلورین را به سعید ابراهیمی‌فر سازنده فیلم «نارونی» و باز سیمرغ بلورین را به ابراهیم حاتمی کیا سازنده فیلم «دیده‌بان» اهدا کردند.

فیلمهای بلند بخش مسابقه هفتمین جشنواره عبارت بودند از: عبور (کمال تبریزی)، بایسیکل‌ران (محسن مخملباف)، چون باد (محمدعلی سجادی)، گراندسینما (حسن هدایت)، افق (رسول ملاقلی‌پور)، سرب (مسعود کیمیایی)، برهوت (محمدعلی طالبی)، عروسی خوبان (محسن مخملباف)، تفنگهای سحرگاه (بهروز افخمی)، در مسیر تندباد (مسعود جعفری جوزانی)، دیده‌بان (ابراهیم حاتمی کیا)، کشتی آنجلیکا (محمدرضا بزرگ‌نیا)، ستاره و الماس (سیامک شایقی)، نارونی (سعید ابراهیمی‌فر)، زرد فناری (رخشان بنی‌اعتماد)، هی جو (منوچهر عسگری نسب)، روزنه (جمال شوره)، روز باشکوه شهر کوچک (کیانوش عیاری)، انسان و اسلحه (مجتبی راعی)، سالهای خاکستر (مهدی صباغزاده).

با احتساب نمایش ۱۳ فیلم ایرانی که در جشنواره‌های بین‌المللی عرضه شده بود، جمعاً ۲۷۶ فیلم ایرانی و خارجی در بخشهای پانزده‌گانه زیر و در ۸۹۴ سانس در ۱۵ سینمای تهران به اکران درآمد.

۱- بخش مسابقه بین‌المللی کودکان و نوجوانان، با ۵۲ فیلم کوتاه و بلند ایرانی و خارجی.

۲- بخش مسابقه سینمای ایران، با ۲۳ فیلم بلند.

۳- بخش مسابقه کوتاه و میان مدت، با ۲۱ فیلم.

۴- بخش مرور یک سال سینمای ایران، با ۵۳ فیلم جدید ایرانی.

۵- بخش نمایشهای ویژه، با ۲۴ فیلم بلند و ۱۲ فیلم کوتاه و میان مدت.

۶- بخش نمایش فیلمهای «آندره وایدا»، با ۱۲ فیلم.

۷- بخش نمایش فیلمهای «یاسوجیرو اوزو»، با ۱۱ فیلم.

۸- بخش نمایش فیلمهای «آندری تارکوفسکی»، با ۷ فیلم.

۹- بخش سینمای ایران و جشنواره‌های جهانی، با ۱۳ فیلم.

۱۰- بخش نگاهی به گذشته، با ۱۲ فیلم بلند خارجی.

۱۱- بخش نقاشیهای متحرک اروپای شرقی،

نمونه فیلم» (آنونس) برگزار شد.

سینمای بین‌المللی نیز در بخشهای «مسابقه بین‌المللی فیلمهای اول و دوم»، «جشنواره جشنواره‌ها»، «نمایشهای ویژه» و «گنجینه‌های فیلمخانه‌ای» نظر تماشاگران را به خود جلب کرد.

داوران بخش مسابقه عبارت بودند از: ابراهیم حاتمی‌کیا، علیرضا شجاع‌نوری، قهراد صبا، منوچهر عسگری‌نسب و محمدعلی نجفی.

فیلمهای بخش مسابقه نیز از این قرار بود: آپارتمان شماره ۱۳ (یدالله صمدی)، ابلیس (احمدرضا درویش)، پرده آخر (اروز کریم مسیحی)، چشم شیشه‌ای (حسین قاسمی‌جامی)، درمسلخ عشق (کمال تبریزی)، دو فیلم با یک بلیط (داریوش فرهنگ)، سایه خیال (حسین دلیر)، شبهای زاینده‌رود (محسن مخملباف)، عروس (بهروز افخمی)، عشق و مرگ (محمدرضا اعلامی)، نقش عشق (شهریار پارس‌پور)، نوبت عاشقی (محسن مخملباف). در نهمین جشنواره، بخش «سینمای زن» برای اولین بار مطرح شد. فیلمهای کودک و نوجوان نیز با برگزاری جشنواره مستقل راه خود را جدا کرده بود.

همچنین وجود مسابقه بین‌المللی فیلمهای اول و دوم از ویژگیهای این جشنواره بود. در مراسم اختتامیه جشنواره، معاون امور سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طی ارائه گزارشی از جشنواره گفت:

«امسال سینمای ایران با عرضه ۴۳ فیلم ایرانی در جشنواره فیلم فجر کارنامه ارزنده‌ای را ارائه کرد. نیمی از این فیلمها متعلق به فیلمسازانی بود که اولین یا دومین فیلم سینمایی خود را تولید کرده بودند. ملاحظه ساختار این فیلمها از دیدگاه تکنیکی، زیبایی‌شناسی و حرکت به سمت میدان وسیعتر مضامین، دوره‌ای برجسته و مثال زدنی از تاریخ سینمای ایران است»، وی در بخشی از سخنان خود به مضمون فیلمها اشاره کرد و گفت: «در این دوره یکی از مضامین دشوار سینما- یعنی: عشق- مورد توجه فیلمسازان قرار گرفته است. سینمای ایران سابقه درک و عرضه سالم و متعالی عشق را نداشته، لذا در سالهای اخیر خطر ابتدال همواره موجب بروز ذهنیت (عرصه ممنوعه) برای فیلمساز بوده است».

در نهمین جشنواره فیلم فجر هیأت داوران بخش مسابقه فیلمهای اول و دوم سینمای ایران، سیمرغ بلورین را به دو فیلم «دو فیلم با یک بلیط» به کارگردانی داریوش فرهنگ و «سایه خیال» کار حسین دلیر- به عنوان بهترین فیلم- تقدیم کردند.

در بخش مسابقه بین‌المللی فیلمهای اول و دوم، سیمرغ بلورین جایزه ویژه هیأت داوران به فیلم «سینماهای من» به کارگردانی فروزان وکولسون کارامصطفی از ترکیه

و سیمرغ بلورین بهترین فیلم به «تولد» باکارگردانی «شاجی کارون» از هند اهدا شد.

در بخش مسابقه سینمای ایران جوایز به این شرح تقدیم شد:

۱- سیمرغ بلورین بهترین بهترین صحنه‌آرایی به حسن فارسی، برای فیلم «پرده آخر».

۲- سیمرغ بلورین بهترین چهره‌پردازی به مسعود ولدبیگی و مژده شمسایی، چهره‌پرداز فیلم «پرده آخر».

۳- سیمرغ بلورین بهترین جلوه‌های ویژه به ایرج تقی‌پور، برای فیلم «سایه خیال».

۴- سیمرغ بلورین بهترین صدابرداری سر صحنه به پرویز آنباز، صدابردار فیلم «پرده آخر».

۵- سیمرغ بلورین بهترین صداگذاری به محسن روشن، برای فیلم، «چشم شیشه‌ای»

۶- سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش دوم زن به نیکو خردمند، بازیگر «پرده آخر».

۷- سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش دوم مرد به سعید پورصمیمی، بازیگر «پرده آخر».

۸- سیمرغ بلورین بهترین تدوین به محمدرضا معینی، تدوینگر فیلم «عروس».

۹- سیمرغ بلورین بهترین موسیقی متن به بابک بیات، سازنده موسیقی متن «عروس».

۱۰- سیمرغ بلورین بهترین فیلمبرداری، به اصغر رفیعی جم فیلمبردار «پرده آخر».

۱۱- سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول زن به فریماه فرجامی بازیگر «پرده آخر».

۱۲- دیپلم افتخار بهترین بازیگر نقش اول مرد به حسین پناهی، بازیگر فیلم «سایه خیال».

۱۳- سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد به مهدی هاشمی، بازیگر فیلم «دو بلیط با یک بلیط».

۱۴- سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه به یدالله صمدی به خاطر فیلمنامه «آپارتمان شماره ۱۳».

۱۵- دیپلم افتخار بهترین کارگردان به بهروز افخمی، کارگردان فیلم «عروس».

۱۶- سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی به ارروز کریم مسیحی، کارگردان فیلم «پرده آخر».

۱۷- دیپلم افتخار بهترین فیلم جشنواره به داریوش فرهنگ، کارگردان «دو فیلم با یک بلیط».

۱۸- سیمرغ بلورین بهترین فیلم جشنواره به یدالله صمدی، کارگردان فیلم «آپارتمان شماره ۱۳».

۱۹- سیمرغ بلورین جایزه ویژه هیأت داوران به فیلم «نقش عشق» کار شهریار پارس‌پور.

۲۰- جایزه بهترین عکس به حسین ملکی به خاطر عکسهای فیلم «ریحانه».

۲۱- جایزه بهترین «اعلان دیواری» به مرتضی ممیز به خاطر اعلان دیواری لاتین فیلمهای «ای ایران» و «مهاجر».

۲۲- جایزه بهترین آنونس به آنونس فیلم «به خاطر همه چیز» ساخته رجب محمدین.

THE IMMIGRANT

Director: Ebrahim Hatahmikia

Produced by: Ebrahim Hatahmikia
Screenplay: Ebrahim Hatahmikia
Casting: Ebrahim Hatahmikia
Cinematography: Ebrahim Hatahmikia
Editing: Ebrahim Hatahmikia
Music: Ebrahim Hatahmikia
Production Office: Ebrahim Hatahmikia
Distributed by: Ebrahim Hatahmikia

